

NYT om

Nr 104 - 1/2024 - Mai

Gammelt

Utgitt av Fosen Historielag

Illustrasjon: Nina Kjær Ulfsdatter

**Velkommen til årsmøte i Fosen historielag
lørdag 8. juni 2004 i Haugen i Osen.**

**Vi presenterer den nye boka vår
«Segner i Fosen».**

NÅ ER DEN HER.....

KOLBJØRN AUNE
KVIKSKI OG TRILLBROK
ILLUSTRASJONER NINA KLÆR ULFSDATTER

 Fosen historielag

kr **300**

Segner i Fosen

Kolbjørn Aune har samlet 200 sagn fra hele Fosen og skrevet om de ulike typer sagn, blant annet om Guri Kunna. Nina Klær Ulfsdatter har laget illustrasjonene.

Boka har 224 sider innbundet i stivbind.

Framsidedilde på boka: Hauk Hongdalen på kvikski med Skarjusin «i hælan»
Til høyre: Sagnet om Olvassjämten Jonas Stärk, som levde deler av livet sitt ved Olvatnet i Osen. Mikkjel Fønhus på tur i Steinsdalen fikk også med seg denne historia.

OLVASSJAMTEN • JONAS STÄRK 1802 – 1870

Jonas var frå Jemtland og kom først til Namdalseid og vart kjørekar ved Åsnes glasverk. Seinare slo han seg ned på markegarden Olvatnet under Åseggen i Osen. Etter det vart han kalla Olvassjamten. Segnene fortel at han var styggsterk.

1

En dag med han arbeidde på Glasverket hadde Jonas lesst på et stort vedlass, og hesten drog tungt. Sjefen, tyskeren Vogelsang snakka åt han for dette og syntes han var for hard med hesten. Da vart Jons sint og sa at han kunne berre ha fillemerra si. Så spretta han fra merra og dro lasset sjøl. Seinere brukte han ikke hest mer, men dro lassa sjøl. Da fikk han betaling for hest og kar.

2

Dei spikra fast sleden hans ein gong han stod med lass og venta. No skulle dei sjå om det ikkje for ein gongs skuld vart for tungt åt Olvassgubben og. Men nå nei, det vart no med lasset den gongen og. Det såg ikkje ut for anna enda noko av understellet til sleden vart liggande att. Karane vart både stille og «fålin» der dei stod halvveis gøymt og såg på. Dei gjorde han forresten ikkje det peket oftare, for han tok ut sinnet den gongen, og dei lysta ikkje sjå han såleis i augsyna fleire gonger som han var da.

3

Folk frå Opplandsbygda i Flatanger hadde tatt seg den frihet og slå graset på en del engsletter ved Olvassholmen. Olvassjamten ville sette en stopper for dette og bad karene forsvinne frå hans rettmessige grunn. Karene gjorde til å begynne med kjeft og mente de hadde slått disse engslettene lenge før Jonas kom til Olvatnet. Da vart Jonas sint for alvor. Han hadde ikke noe handfeng med seg, men greip fatt i ei grantelle og rykka den opp med rota. Så svingte han den rundt oppe i lufta så jord og torvstykker fauk rundt ørene på slåttekarene. Da tok karene føttene fatt, og de kom ikke igjen på Olvassjamtens enemarker seinere.

4

Da han flytta til Olvatnet, bar han med seg kvernsteiner fra Åsneset på Namdalseidet. En annen gang bar han en hundrekilos mjølsekk fra Steinsdalen til Olvatnet.

Lederen

Dette er den førtiende utgaven av «Nytt om Gammelt» som jeg har redigert. Siden jeg ble valgt inn i styret for Fosen historielag (først ett år som varamedlem) i Osen for 22 år siden har jeg fått være med på en fantastisk reise inn en verden som aldri ble fortalt oss var elever på sentralskolene på 1960-tallet og oss Fosen gymnas-elever tidlig på 1970-tallet. Det var mye viktigere med den franske revolusjon.

Nå burde jeg vel egentlig trukket meg tilbake, men da Svein Bertil ringte og spurte om jeg kunne tenke meg å stå på valgkomiteens liste til kommende valg på årsmøtet, svarte jeg «ja». Svein Bertil brukte mye tid på å få meg til å si «ja» i fjor. Jeg sa ja under forutsetning av at jeg fikk fortsette å utvikle «Nytt om Gammelt». Æ har ei plan...

Det har vært et artig arbeidsår i styret, med åpne og friske meningsutvekslinger i en god tone. For meg er det viktig at alle meninger kommer over styrebordet.

Et viktig tema det siste året har vært veien videre. Når Fosens historie 2 nå etter planen blir ferdig neste år, er det naturlig å velge nye prosjekt. Et viktig tema har vært hva vil vi med laget? Skal det være en «bokklubb» eller skal vi gjøre mer? Jeg mener vi har mye vi kan ta tak i.

Vi har fått en årbokredaktør. Hege Aannø Kraft har kommet med nye impulser og nye valg. Vi er stolte over den årboka hun leverte, men vi vil mer. Styret har sine tanker om hvordan vi skal utvikle årboka videre, men vi vil veldig gjerne ha medlemmenes mening også .

Fosens historie er et stort prosjekt, men nå ser vi enden der også. Ennå gjenstår mye arbeid, men neste år...

Det dere imidlertid kan glede dere stort til er «Segner i Fosen». Etter mange års arbeid har Kolbjørn Aune levert manus, og Nina Kiær Ulfsdatter har laget nye tegninger. Boka presenteres på årsmøtet.

Jeg ville gjerne vi kunne bygd videre på styret med allsidig yrkeserfaring, men slik blir det ikke. John Ola har gjort en kjempeinnsats med nettsider og regnskap. Mer om det i årsmeldingen. Ernst Robert, som har redigert facebooksidene vår, sier også nei til gjenvalg. John Ola har 4 år som styremedlem, Ernst Robert har 6 år som varamedlem. I tillegg takker Johan for seg av helsegrunner. Tusen takk for samarbeidet og innsatsen til alle tre.

Så må verden gå videre. Valgkomiteen har funnet fire nye kandidater til verv i laget i tillegg til at tre av oss har sagt ja til å fortsette sammen med Bernt Jørgen, den eneste som ikke er på valg i år. Det skal bli spennende.

Vi fosninger har en 8000 år fantastisk historie. Det er 3500 år siden noen hugget logoen vår inn i berget ved Gjølgavatnet. Men det er de siste 70 åra at Fosensamfunnet har forandret seg mest. Her er mye historie å fortelle.

Vi har mye å være stolte over. Lytt til historiene som ennå lever, og få samlet det inn før alle «appene» og den «tomme» mediaflommen får full kontroll på livene våre.

Tenk over Kolbjørn Aunes sluttord i den nye boka «Segner i Fosen»:

«Dette er mykje viktigare stoff enn siste kjendisnytt frå frekke sladderblad».

Hilsen Helge

Velkommen til årsmøte

Vi inviterer til årsmøte i Fosen historielag

Haugen samfunnshus, Osen

lørdag 8. juni 2023 kl 1100

1100	Oppmøte, registrering og velkomstmat.
1200	Velkommen til Osen.
1215	Årsmøte for Fosen historielag
1350	«Strekk på fotan»-pause
1400	Bente Heggvik: Havbruksarkivene, en kilde til kunnskap om ei ny næring.
1445	Pause for bevertning og småsnakk.
1530	Segner i Fosen lanseres.
1630	Årsmøtemiddag.
1730	Tur til Vingsandtunet. Bygdetunet er en autentisk kystgård fra slutten av 1800-tallet. Osen kommune kjøpte gården i 1972 og startet bygdatunet. Eli Kristin Lothe møter oss på tunet og viser oss rundt. Vil du ha en kaffekopp eller mer før du kjører heim, besøk Vingsandkroa like ved med utsikt mot Buholmråsa og Folda.

Følg Fv 715 til Osen. Sving opp til Osen kirke i sentrum og videre til Haugen samfunnshus.

Reiseavstand fra Rørvik fergeleie eller Brekstad: 126 km / 2 timer. Fra Åfjord sentrum 1 time.

Ferge fra Flakk hver hele time hele døgnet, fra Valset hver hele time, første avgang 0800.

Årsmøteavgift er i år kr 350. Det oppfordres til å betale på forhånd til konto 4290 05 02758, eller VIPPS 120509. Avgift kan også betales ved ankomst, der vi har VIPPS og kort-terminal.

Årsavgiften inkluderer årsmøtet og servering, kaffe og velkomstmat ved adkomst, servering under vegs og årsmøtemiddag.

Det er to overnattingssteder i nærheten:

Osen fjordcamping ligger like ved årsmøtestedet. Her er hytter og bobilplasser.

Kontakt tlf 411 46 802 for mer informasjon/bestilling.

Nordmelan gårdshotell er et lite hotell med gode rom, restaurant og bobilplasser.

Kontakt tlf 90 82 14 15. Fem minutters kjøring fra årsmøtet.

SAMKJØRING?

Når du melder deg på kan du gjerne spørre / tipse Eilert om at du ønsker å kjøre sammen med andre, enten du vil sitte på eller har plass til å ta med årsmøtedeltakere til Osen.

Påmelding innen 27. mai 2024 til Eilert Bjørkvik, tlf 948 71 232.

e-post: eilerbj@online.no

Vennligst gi beskjed hvis deltakere har spesielle matønsker på grunn av allergi.

Årsmøtet 2024

Dagsorden for årsmøtet

1. Godkjenning av innkalling
2. Valg av møteleder og referent
3. Årsmelding for 2023/2024
4. Regnskap for 2023
med revisors rapport.
5. Arbeidsplan for 2024/2025
6. Budsjett for 2024
7. Fastsetting av medlemskontingent for 2025
8. Innkomne saker
9. Valg
  - Leder for 2 år
  - 1 styremedlem for 1 år
  - 1 styrmedlem for 2 år
  - 3 varamedlemmer til styret for 1 år
  - 1 revisor for 2 år
  - 1 vararevisør for 2 år
  - 1 medlem til valgkomitéen for 3 år.

Årsmelding for 2023/24

Styret

Styret har etter årsmøtet på Titran 3. juni 2023 hatt følgende sammensetning:

- Helge Bueng, Åfjord, leder,
  - John Ola Selbekk, Lensvik, nestleder,
  - Bente Merete Heggvik, Hitra/Trondheim, sekretær,
  - Bernt Jørgen Stranden, Ørland. styremedlem.
  - Johan G Foss, Frøya, styremedlem
- Varamedlemmer:
- Eilert Bjørkvik, Rissa, også kasserer
  - Ernst Robert Øyangen, Trondheim
  - Maria Stolsmo, Heim.

Andre verv

- Revisor: Svein Erling Smolan, Trondheim.

- Vararevisor: Per Husby, Rissa.
- Valgkomité:
Svein Bertil Sæther, Hitra, leder.
Hans Ulrik Hammer, Frøya
Kristin Breivold, Stjørna
- Årbokredaktør: Hege Aannø Kraft
- Redaktør av Nytt om Gammelt: Helge Bueng.

Medlemstallet

Medlemstallet kryper sakte nedover, og var ved siste årsskifte 984, en nedgang på 11. Det meste skyldes «naturlig avgang», men vi gledes over at nye medlemmer kommer til. Styret har i år hatt særlig fokus på å stabilisere/ øke medlemstallet. Vi kan bli enda bedre på å formidle vår egen historie.

Styremøter

Siden forrige årsmøtet er det avholdt 7 styremøter: 22. juni, 17. august, 28. september, 28. november, 30. januar, 12. mars og 23. april, alle på Arkivsenteret på Dora i Trondheim. Det har vært tilnærmet 100 % oppmøte på styremøtene med engasjerte medlemmer og friske meninger, men god stemning.

Økonomi

Ellert Bjørkvik leverte i 2023 sitt 59. regnskap for laget. Styret har valgt å ta i bruk StyrWeb, der vi har samlet web-sider, medlemsinformasjon og regnskap. Årsmøtet 2023 godkjente et budsjett for 2023 med et underskudd på kr 42 500.

Regnskapet viser et underskudd på kr 33 924. Vi har en betydelig svikt i medlemskontingenten i forhold til budsjettet. Ikke budsjetterte gaver gjør at underskuddet ble mindre enn forventet. Balanseregnskapet ved årsskiftet viser en negativ egenkapital med kr 22 513. Beholdningen i Ørland sparebank er på kr 62 166 - som i sin helhet er forskudd på medlemskontingent for 2024. Lagets økonomi er svært presset. Det er helt påkrevet å iverksette tiltak. Styret har satt styrking av økonomien øverst på dagsorden.

Styret spør seg:

1. Hva kan vi gjøre for å øke medlemstallet?
  2. Kan vi redusere kostnadene, blant dem årbok og medlemsblad, som er de største utgiftspostene?
  3. Finnes det andre finansieringskilder?
- Leder gjennomførte i januar/februar en omfattende innhenting av tilbud for de trykksakene som står på arbeidsplana nå. Tilbudene varierte med mer enn 200 000 kr. Styret valgte i møte i mars 2024 å inngå avtaler med LOS Digital AS som leverandør av trykkeritjenester. LOS har inngått avtale med Landslaget for Lokalhistorie.

Dette gjør at vi i 2024 kan redusere kostnadene og bedre den økonomiske situasjonen i laget. (Jfr budsjettforslaget for 2024). Dette fritar oss ikke fra å arbeide med andre tiltak for å styrke økonomien, som for eksempel økt medlemstall.

Årsmøtet 2023

Årsmøtet ble holdt på Titran på Frøya 3. juni med rekordstort oppmøte. Hele 67 medlemmer kom til årsmøtet. Johan G Foss ble takket av og fikk som gave maleriet «Stormen» av Hilde Gunn Valvik. Johan Anton Wikander fortalte om Kompassroser innhøgd i berg i Fosen og Arne Blix fortalte om arbeidet med registrering av notheng. Folk trivdes. Det var god mat, men «det er forferdelig som folket dreck kaffe», smilte de dyktige damene på kjøkkenet.

Årbok for Fosen 2023

For første gang har vi fått en kvinnelig redaktør. Hege Aannø Kraft redigerte årboka alene. Det ble ei god årbok. Hege er godt igang med 2024-utgaven.

Nytt om Gammelt

Helge Bueng har i 2023 redigert to nye nummer av meldingsbladet, og har dermed nå redigert 40 utgaver av medlemsbladet. Hovedmålet med utgivelsene er å gi informasjon om laget og vekke generell interesse for Fosens spennende historie.

Segner i Fosen

Kolbjørn Aune avsluttet i 2023 arbeidet med «Segner i Fosen». Boka lanseres på årsmøtet.

Fosens historie 2

Etter at Johan G Foss av helsemessige grunner måtte avbryte arbeidet med Fosens historie 2, er nå Kolbjørn Aune igang med redigering. Det gjenstår ennå mye

arbeid, men Kolbjørn er godt igang. Det er for tidlig å antyde utgivelse, men boka kommer.

Representasjon

Arnfinn Volden har vært styremedlem i Sør-Trøndelag historielag. Helge Bueng deltok på Interkommunalt Arkivs temadag og sammen med Hege Aanø kraft på Sør-Trøndelag historielags temadag på Sverresborg 18. om lokalarkiv på Hell. Helge og Hege Aannø Kraft deltok på fagdag i regi av Sør-Trøndelag historielag på Sverresborg 18. november. Helge Bueng deltok på Sør-Trøndelag historielags årsmøte på Brattsberg 16. mars 2024.

Markedsføring

I 2023 var laget representert med stand på Hasselvikadagen 9. juli. Råkvåg sammen med Stjørna Heimbygds lag under «Råkvåg anno 1930» i juli. Kystkulturdagen i Lysøysund 6. og 7. august. Egen bod, der også Bjugn Bygdatunlag var representert.

Fosen historielag på nett

Nettsida vår - <https://fosen-historielag.no> - redigeres av John Ola Selbekk, mens Ernst R. Øyangen redigerer facebookside. (www.facebook.com/fosenhistorielag).

StyreWeb

Styret har inngått avtale med StyreWeb AS, som yter it-baserte tjenester til blant annet historielag. Medlemsregister, fakturering, regnskap og web/nettside kjøres nå på StyreWebs løsninger og it-plattform. John Ola Selbekk har hatt ansvaret for implimenteringen og bruken av disse løsningene, og har gjort en stor og omfattende jobb.

Overgangen til det nye systemet har også gitt oss mulighet til å «rydde» i medlemsregisteret.

Fosen bildearkiv

Fosen bildearkiv ble initiert i styremøter i Fosen historielag i 1982 med Dan Ågren som pådriver. Målet var en fotosamling for hele Fosen. Det har utviklet seg til en samling med base på Mølnargården i Bjugn. Fosen historielag bidro med kr 100 000 til digitalisering av arkivet i 2014. Museet Kystens Arv har bidratt med å legge bilder ut på Digitaltmuseum.no. Ansvarsforhold og økonomi er fortsatt uavklart. Fosen historielag har tatt initiativ for å få ryddet i dette og bidra til videre framtidig drift av arkivet.

Dan Ågrens fotoarkiv

Fosen historielag har tatt initiativ til sikring av Dan Ågrens store fotosamling, som nå er oppbevart i IKA, Interkommunalt arkiv Trøndelag. Stein Arne Sæter jobber med etablering av en organisasjon. Inntil videre har Fosen historielag dekket arkivkostnadene.

Folkemusikk

Fosen historielag har gitt 5000 kroner i støtte til folkemusiker Torill Åsegg til utgivelse av hennes notehefte med musikk av Ludvig Bårdli fra Åfjord, en viktig lokal spilemann i Fosen.

Utskiftninger i styret

Under årsmøtet 2024 vil vi få flere utskiftninger i styret/tillitsverv. John Ola Selbekk takker for seg etter 4 år som styremedlem og nestleder.

Ernst Robert Øyangen har vært varamedlem til styret i 6 år.

Johan G Foss takker for seg etter 29 år som tillitsvalgt i laget. Svein Erling Smolan har vært revisor i 2 år og Svein Bertil Sæther trer ut av valgkomiteen.

Alle takkes for stor innsats for laget.

Men laget må videre. Valgkomiteen har funnet nye folk til styret. Vi ser fram til et krevende, men spennende år for laget.

Styret

9. Valgkomiteens innstilling:

Leder for 2 år:

På valg

- Helge Bueng, Åfjord, Valgkomiteens forslag:
- Helge Bueng, Åfjord, gjenvalg

1 styremedlem for 1 år

På valg

- Johan G Foss, Frøya
- Valgkomiteens innstilling:
- Eli Ellingsve, Trondheim

2 styremedlemmer for 2 år:

På valg

- John Ola Selbekk, Agdenes
  - Bente Heggvik, Trondheim
- Valgkomiteens innstilling:
- Solveig Tone Høyvik, Trondheim
  - Bente M Heggvik, Trondheim/Hitra

Ikke på valg:

- Bernt Jørgen Stranden, Ørland

3 varamedlemmer for 1 år:

På valg:

- Eilert Bjørkvik, Rissa
- Maria Stolsmo, Heim
- Ernst R. Øyangen, Trondheim

Valgkomiteens innstilling:

- Eilert Bjørkvik, Rissa
- Maria Stolsmo, Heim
- Daniel H Rønning, Trondheim

Revisor valgt for 2 år.

På valg:

Svein Erling Smolan, Trondheim

Valgkomiteens forslag:

Terje Svendsen, Sistranda
Vararevisor valgt for 2 år.

På valg:

Per Husby, Rissa

Valgkomiteens forslag:

Per Husby, gjenvalg

Medlem av valgkomiteen

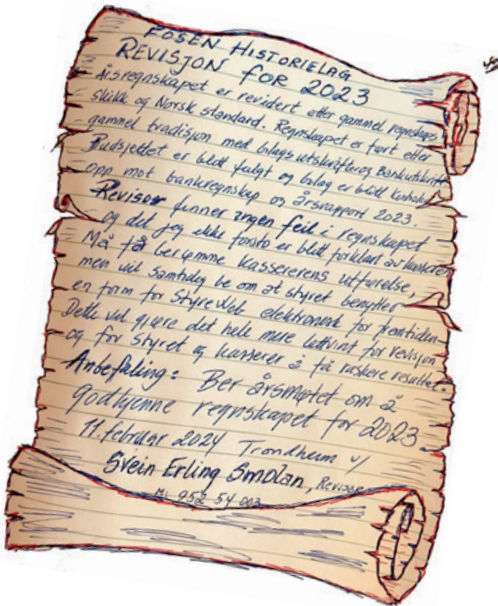
Ikke på valg:

Hans Ulrik Hammer, Frøya

Kristin Breivold

Styret foreslår nytt valgkomiteemedlem:

- Ernst Robert Øyangen

Revisjon for 2023

Årsregnskapet er revidert etter regnskapsskikk og Norsk Standard. Regnskapet er ført etter gammel tradisjon ed bilagsutskrift-er og bankutskrift. Budsjett er blitt fulgt og bilager blitt kontrollert opp mot bankregnskap og årsrapport 2023.

Revisor finner ingen feil i regnskapet og det jeg ikke forsto er blitt forklart av kasserer.

Må få berømme kassererens utførelse, men vil samtidig be om at styret benytter en form for StyreWeb elektronisk for framtiden. Dette vil gjøre det hele mere lettvindt for revisor og for styret og kasserer å få raskere resultat. Anbefaling: Ber årsmøtet om å godkjenne regnskapet for 2023.

11. februar 2023, Trondheim

Svein Erling Smolan

revisor

Regnskap 2023 - Budsjett 2024

	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022	Budsjett 2024	
DRIFSTINNTEKTER					
3100	Årboksalg	8 600,00	15 000,00	14 540,00	8 600,00
3115	Salg Fosens historie 1	5 080,00	2 500,00	2 230,00	3 400,00
3110	Salg Segner i Fosen	0	70 000,00	0	70 000,00
3115	Kommisjonssalg	571,00	1 000,00	741,00	500,00
3120	Boksalg	2 280,00	2 700,00	2 100,00	2 300,00
3200	Medlemskontingent	274 650,01	313 600,00	300 874,00	274 000,00
3410	Grasrotandel Norsk Tipping	12 390,46	13 000,00	13 478,00	12 500,00
3702	Andre gaver	41 270,00	0	0	
3920	Momskompensasjon	33 566,00	31 000,00	30 118,00	31 000,00
3960	Andre inntekter	21,00	0	0	0
8040	Renteinntekter	2 724,66	1 500,00	1 068,00	2 000,00
	Sum driftsinntekter	381 103,13	450 300,00	389 800	404 300,00
DRIFTSKOSTNADER					
6010	Årbok	254 900,00	250 000,00	267 275,00	150 000,00
6011	Nytt om Gammelt	39 786,00	45 000,00	49 375,00	29 600,00
6020	Fosens historie 2	18 750,00	0	0	31 000,00
6021	Segner i Fosen	2 700,00	100 000,00	17 700	70 000,00
6035	Fotobehaving	3 990,00	0	0	4 000,00
6060	Reiser	0	1 000,00	0	0
6065	Vandringer			0	0
xxxx	Markedsføring	0	0	7 480,00	0
6100	Kontingent andre lag	11 100,00	11 000,00	11 550,00	11 100,00
6810	IT-kostnader	29 704,00	9 000,00	0	8 100,00
6940	Porto mm	36 196,53	50 000,00	41 622,00	38 000,00
7420	Gaver oppmerksomhet	9 390,00	5 000,00	6 000,00	2 500,00
7610	Årsmøtet	2 230,00	12 000,00	19 135,00	18 000,00
7611	Styremøter	3 782,00	2 500,00	2 980,00	3 700,00
7770	Bankgebyr	2 498,64	300,00	342,00	5 000,00
	Sum driftskostnader	415 027,17	492 800,00	423 809,00	371 300,00
	Driftsresultat	- 33 924,04	- 42 500,00	- 58 660,00	33 000,00

BALANSE PR 31.12.2023

Eiendeler

1510	Kundefordringer	0
1900	Kasse	0
1920	Ørland Sparebank - driftskonto	62 166,71
SUM eiendeler		62 166,71

Gjeld

2760	Forskudd kontingent	84 680,00
------	---------------------	-----------

Egenkapital

2050	Annen egenkapital	- 22513,29
------	-------------------	------------

Arbeidsplan 2024

Styret foreslår følgende arbeidplan for laget det kommende året:

1. Årbok for Fosen 2024
2. Nytt om Gammelt - 2 utgaver
3. Fosens historie 2.
Arbeidet videreføres med målsetting om utgivelse på årsmøtet juni 2025.
4. Web-side og facebook-side. Vedlikehold og oppdatering.
5. Medlemsverving.
6. Markedsføring på kulturarrangement:
  - a) Bryggeutstilling i Råkvåg
  - b) Åfjorddagan 15 - 16. juni.
  - c) Hasselvikadagen 6. juli.
  - d) Råkvåg 1930.
  - e) Kystkulturdagene i Lysøysund.
  - f) Hopsjøen/SommerFillan på Hitra.
  - g) Hemne?
  - h) Austråttdagan.
Vurdere julemesse.
7. Fotobevaring
8. Historiske vandringer

Medlemsoversikt 15.04.2024

I parentes medlemstall ved siste årsmøte.

Agdenes	23	(23)
Bjugn	103	(112)
Frøya	23	(24)
Hemne	95	(104)
Hitra	53	(57)
Osen	6	(7)
Indre Fosen	107	(116)
Roan	10	(10)
Snillfjord	54	(61)
Ørland	76	(77)
Åfjord	25	(24)
Trøndelag	234	(243)
Utenfor Trøndelag	79	(87)
Bibliotek mm	16	(18)
Familie	11	
Lag	8	(9)
Skoler	8	(11)
Banker	4	(4)
Kommuner	11	(11)
Sum	943	(995)

Hva skal Fosens historielag prioritere?

Fosens historielag ble etablert for å samle og formidle lokal historie fra gammel Fosens fogderi.

Med 63 årbokutgivelser, 15 bokutgivelser og 104 medlemsblad er det så langt gjort mye formidlingsarbeid.

På årsmøtet i Osen lanseres «Segner i Fosens». Arbeidet med Fosens historie 2 er nå i god gjenge igjen, med mål om utgivelse i 2025, noe vi mener er realistisk.

Er Fosens historie 3 noe å tenke på?

Hva skal vi jobbe med de nærmeste åra? Styret diskuterer ofte hvordan vi best kan vekke interessen for vår lokal historie. Hvilke tema og tidsperioder skal vi løfte fram i tida framover

Vi har nå 4 kanaler:

1. Årboka skal fortsatt være flaggskipet med gode fag-artikler. Men hva ønsker folk å lese om?
2. Nytt om Gammelt. Redaktørens mål er å lage en light-versjon med korte artikler med variert innhold, inkludert ting som skjer i lagets område.
3. Web-siden. John Ola Selbekk har gjort en stor jobb med å bygge nye web-sider. Men hvordan får vi folk til å bruke sidene?
4. Facebook-sida. Hvilken form skal den ha framover?

Styret utfordrer årsmøtet til å komme med innspill.

Bjørnørspillet 2002 - 2011

Foto: Helge Bueng

En av de største teatersatsingene på Fosens var Bjørnørspillet, som ble spilt på Vingsand bygdatun.

Første av i alt ti episoder ble spilt i 2002. Stykket var skrevet av Hans Rotmo, og handlet om livet på Bjørnør for 100 år siden.

Det var en storstilt satsing, som hele Osen stod bak. Folk i alle aldre sto sammen på scenen på tunet og skapte en fantastisk og frodig forestilling, der det tradisjonelle Bjørnør ble utfordret av nye tider og nye oppfinnelser. Motorsykel, treskeverk og automatiske likkister dukket opp.

Folk kom igjen år etter år for å se fortsettelsen.

Bildet er fra forestillingen i 2007.

Helge Bueng

MF Holger Stjern ligger nå ived Fosenkaia i Trondheim sammen med Verdalen. Foto: Helge Bueng©24-136

Arbeidet med å få klargjort MF Holger Stjern for turer på Trondheimsfjorden ble mer krevende enn den optimistiske gjengen som hentet ferja i Finland høsten 2020 så for seg. Til gjengjeld får vi et fartøy vi kan være stolte av.

Holger Stjern fikk allerede i 2021 vernestatus av Riksantikvaren som flytende kulturminne. Siden har mange støttet arbeidet, men det er fortsatt behov for støtte.

Arbeidet med restaureringa startet allerede i 2020. Båten ble liggende i Kverhusviken Verft på Hitra, det blant annet skroget ble sjekket og mange stålplater byttet ut.

Ungdommer fra Charlottenlund Videregående Skole fjernet i høst all rust på skott på bildekket. De gjorde en fantastisk jobb. Nå er den samme muntre gjengen igang med priming og maling av flatene.

Det blir ingen fjordturer i sommer, men det blir anledning til å komme ombord. Utover sommeren vil det på enkelte søndager bli servert kaffe og vafler ombord.

Du kan følge arbeidet og aktiviteten rundt MF Holger Stjern på

www.facebook.com/holgerstjern.

Helge Bueng

45 år siden årsmøtet i Tussegrend.

I disse årsmøtetider er det spennende å bla i gamle medlemsblad.

I 1979 ble årsmøtet i Fosen historielag holdt i Tussegrend i Høybakken. Her samlet 40 medlemmer seg til årsmøte. Dette populære turiststedet, etablert i 1964, hadde 20 hytter og hovedbygg med store møterom. Overnatting i hyttene kostet 50 kroner (kr 35 hvis en selv tok med laken, overtrekk og putevar). Frokosten kostet 20 kr. Det var innlagt strøm i nyttene, men det var strømautomat. Noen kroner opp i automaten og vipps så var det lys i hytta.

Før årsmøtet startet var det middagsservering. Årsmøtet ble greit avviklet, med gjenvalg av formann Eilert Bjørkvik. Største utgift var utgivelse av «Gammeltida på Hitra».

Om kvelden var det åpent møte i Tussegrend med orientering om kommune, gamle bilder og gjenstander, historier, og orientering om museumsarbeidet i Bjugn.

Søndag var det først demonstrasjon av segling av åfjordsbåter på bukta i Høybakken. Deretter gikk turen til Nordpolen, der Hallstein Sørmyr hadde bygd sitt eget private museum. Samlingen ble en viktig del av utstillingene på Mølnargården.

Styret lanserte idéen om at medlemsbladet kunne bli et kontaktorgan for historie- og heimbygdslaga i Fosen der de lokale lagene ble tilbudt spalteplass.

Medlemsbladets redaktører Eilert Bjørkvik og Svein Bertil Sæthers var lite nådige med lokalpressen: «Det er langt fra hyggelig å bli tiet ihjel».....«Vi er så ubeskjedne at vi ser på ei ny årbok som en lokal kulturbegivenhet, ikke som et profittforetagende, og derfor kunne vi vente en behandling på linje med andre aktiviteter innenfor det «utvidede kulturbegrepet».

8. juni 2024 møtes vi i Osen

Osen sentrum. Ringen viser Haugen forsamlingshus, der vi møtes til årsmøte. Fotograf ukjent.

Lørdag 8. juni møtes vi vi i Osen.

På 70-tallet ble ei ungjente fra Osen spurt om hvor Osen lå. «Det ligg i Sør-Trøndelag, men det ligg nærmere Nord-Trøndelag». Egentlig veldig godt sagt. Osen fikk den første vegforbindelse med omverden over Osafjellet til Namdalseid og videre til Namsos og Steinkjer i 1960. På 1950-tallet ble det bygd en vei mellom Sørgjerd og Brattgjerd som på 1960-tallet ble bygd sammen med den nye veien fra Hopstad til Bessaker.

Men det var først da kong Olav kom og åpnet Straumholbrua 14. juni 1979 at Osen fikk vegforbindelse med resten av Fosen.

I boka «Norges land og folk - Typografisk-statistisk beskrevet Bind XVI Søndre Tronhjems amt», utgitt i 1898 kan vi lese: Osen (389,07 km², 1575 innbyggere. ... I oldtiden

og middelalderen var Bjørnør den nordligste del af Nordmør fylke og hed Bjørnaurar. Bjørnør et et kystland med mange smaa fjorde og kunn to længre beboede dalfører» (Steinsdalen i Osen og Hopstadalen i Roan).

Folketallet i Osen holdt seg jevnt på ca 1650 innbyggere hele fram til 1960. Så har det gått jevnt nedover. Osen har idag i underkant av 900 innbyggere.

Osen omtales som en kystkommune, med bosetting i kystområdene og på øyene Skjervøya, Hepsøya og Ramsøya.

Men det er også store innlandsområder Det er store skog og fjellområder på begge sider av Steinsdalen, som går fra Osen sentrum opp til Osafjellet. Høyeste fjelltopp er Storheia, 601 moh på grensepunktet mot Åfjord og Namsos.

Setervika og Sæter har idag veiforbindelse via Jøssund og Flatanger til hovedvegnettet. Turen fra Setervika til Osen sentrum er 12 mil, en reise på to timer. Ikke rart at folk bruker bygdaruta som tar 20 minutter. Det er også bygderute til Hepsøya, Ramsøya og Skjervøya med en tur til Bessaker på fredag og søndag.

Osen er fra gammelt av kirkesogn under Bjørnør, med hovedkirka i Roan. Når den første kirka ble bygd er uklart, men i 1837 stod et nybygg nesten klart da det ble tatt av en orkan. Ny kirke ble oppført med noe bruk av gjenværende brukbare materialer og vigslat i 1840.

Ny **Osen kirke** ble bygd i 1877, en tradisjonell langkirke med plass til 306 personer

Osen var også en del av Bjørnør kommune fra 1837 inntil kommunen ble delt i Stoksund, Roan og Osen herreder i 1892. Stoksund ble slått sammen med Åfjord i 1964, og Roan i 2020. Osen er fortsatt egen kommune.

Buholmråsa fyr står på Sønnaholmen, nær bygda Setervika og er med på å markere sørenden av det åpne havområdet Folda. Fyret ble opprettet i 1917 og har en høyde på 23,5 meter. Fyret lyser 17 nautiske mil.

Selve fyrtårnet er rødt med ett hvitt belte. Fyret ble automatisert i 1994.

Storværsdagen 21. januar 1859 ble den største ulykken i Osens historie. Det var godvær da båtene la ut for å fiske. Men de ble overrasket av plutselig uvær. 25 fiskere fra Bjørnør omkom. 22 av disse var fra Osen. Alle voksne menn på Hepsøya omkom i ulykken, der 16 enker satt igjen med 50 farløse barn.

Bygdetunet på Vingsand er et komplett gårdstun fra 1800-tallet. Tunet inneholder hovedbygning, bur, masstu, fjøs, 2 brygger og 2 naust. Hovedbygningen ble oppført i 1897, og masstu, bur og fjøs de påfølgende åra. Bryggene er flyttet fra havna på Vingsand til bygdetunet. De to naustene er oppført på 1980-tallet. Den gamle skolestua fra Brattgjerd, bygd i 1878 ble flytta hit i 1991.

Kommunen kjøpte gården av Ludvig Vingsand i 1972, året etter at driften var nedlagt. Det er ulike aktiviteter på bygdetunet på sommeren.

Vi avslutter årsmøtedagen her på bygdetunet.

Helge Bueng

Straumholet er bare 80-90 meter bredt. Midtspennet på brua er 93 meter. Disse metrene skilte Osen fra resten av Fosen fram til 1979.

Grønset ved Vinjefjorden

Grønset Skysstasjon ved Vinjefjorden. Foto: Helge Bueng©23-766.

«Riv skitn», sa rådgiverne og banken. «Nei, det kommer ikke på tale», sa folket på Grønset. Og slik ble det. Det gamle fjøset med gråsteinsmur ble stående. Folket på Grønset så heller ikke behovet for å bytte ut den ærverdige låna med et «moderne» landbrukbankhus.

Vi snakker om Grønset gard, som ligger like ved E39 ved Vinjefjorden i Hemne. I 2019 la Fosen historielag årsmøtet sitt hit. Det ble en vellykket årsmøtedag. Siden det tid har Helga og Mark utviklet gården videre eller Helgas foreldre Astri og Eldar. Et sted verd et besøk.

Utviklingen av Grønset er historien om en familie som vil ta vare på en unik eiendom der den ligger åpent mot Vinjefjorden og med ærverdige bygninger som får nytt liv.

Det gamle fjøset på Grønset stod ferdig i 1871. Da hadde det vært byggeaktivitet en liten tiårsperiode. Mye av steinen ble hentet fra ura på andre siden av Vinjefjorden. I fire vintre fraktet de stein på isen over fjorden, i tillegg til stein tatt rundt gården.

Folket på gården hadde godt med både skog og fjell, god jord fra gården og ned til sjøen og fiskerier i fjorden. Det meste av vinterføret henta de i utmarka og fjellet. På jorda ned mot sjøen ble det dyrket korn, både bygg, havre og hvete. Korndrifta tok slutt da skurtreska overtok etter selvbinderen. Vekstsesongen for kornet ble for kort.

Grønset fungerte også som «skysstasjon». I mellomkrigstida var det mange handelsreisende som tok inn på Grønset på vei mellom Trøndelag og Møre. De kom med varene enten på sykkelen eller i vogn som de dro etter sykkelen. Om vinteren dro de varene på kjelker. Dette var spennende folk, forteller Eldar. De var alltid på farten og kjente godt til andre bygder og hadde mye å fortelle, både fra Midt-Norge og Sverige. Så bød de fram varene sine - sysaker og tekstiler - spennende nyheter.

Ny fjøset

Steinfjøset på gården var i drift til ut på 1980-tallet. Da var det ennå gode tider i landbruket. Fra midt av 1960-tallet og et

par tiår framover var det en storstilt bruksutbygging og nydyrking. Som eksempel nevnes at i Åfjord ble det i perioden 1965 - 1977 dyrka 10 000 dekar nyland, bygd 156 nye fjøs og 394 grassoier, samtidig som antall leverandører til Åfjord meieri i samme periode sank fra 438 til 275. Skulle du være med, måtte det tenkes stort.

Også folket på Grønset ble med på bølgen. Men gårdkona Astri nektet å rive det gamle fjøset. Hun så muligheten for å skape ny aktivitet der. Resultatet ble at hun og Eldar bygde nytt og «moderne» fjøs sør for det gamle. «Det er den største tabben æ har gjort», sier Eldar Hjorthol. «Men æ var interessert og hadde lyst». Fjøset rommet 20 melkekyr, men det kom ei dyrtid med prisstigning og høye renter, som midt på 1990-tallet var opp mot 15%. Prisstigningen fra 1984 til 2000 var 80,2 %. I 2002 ga folket på Grønset opp melkeproduksjonen.

Gammelfjøset

Så ble det roligere på gården. Helga kom heim i 1998. I 2000 flyttet engelske Mark, oppvokst i London, til Grønset. De hadde jobber utenfor gården. Det gamle fjøset var i ferd med å falle sammen. Flere sommerom i det store våningshuset stod tomme og ble brukt som lager. Den gamle setra sang på siste verset.

Helga ville bygge ut gården til et møte- og serveringssted med fjøset som serveringssted. Gårdfolket Astri og Eldar var skeptiske, men Helga lot seg ikke stoppe. Planer ble lagt og et storstilt restaureringsarbeid ble satt igang, etter hvert med støtte fra Kulturminnefondet, Innovasjon Norge og Hemne kommune. Blant annet ble de gamle vinduene restaurert. Det var jernvindu fra Trondheim Mekaniske Verksted.

Da vi i Fosen historielag holdt årsmøte der i 2019 var den nye restauranten ferdig. Etter den tid har låven blitt forvandlet

til bryllupslokale og utstillingslokale med kunstutstilling i sommersesongen.

Men det stoppet ikke der. Gjødselkjelleren skulle forvandles til spisested. Igjen ble det mye arbeid, men det var vel verdt det. Idag er gjødselkjelleren på Grønset blitt et populært Café med egen gårdsbutikk.

Nytt er at deler av hovedlåna er blitt gårdshotell men særpregede gjesterom og frokost servert i fjøset. Mye av maten hentes fra lokale leverandører, og 70 - 90% av maten lages fra bunnen av.

Mye hardt arbeid, gode hjelpere, men ikke minst en sta pådriver Helga med til tider vel mye overmot (i følge pappa Eldar) har gitt resultater.

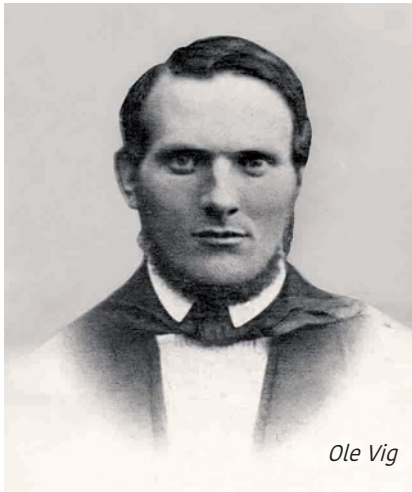
«Alle har en historie som er unik. Å få innsikt i denne historien gir økt forståelse og respekt. Vi finner gull i de gode samtalene med gjestene våre, og det er nettopp disse fine menneskemøtene som er årsaken til at vi har valgt å bli en reiselivsbedrift på et bitte lite sted», sier Mark og Helga. «Det er når folk møtes og snakker sammen at idéer fødes, blir til tiltak og etterhvert gjennomføres. Felles opplevelser binder oss sammen og gjør oss trygge og tillitsfulle.»

Helge Bueng

Mark og Helga med glade gjester i «Caféen» i den gamle gjødselkjelleren. Foto: Helge Bueng

Folkevennen Ole Vig (1824 - 1857)

I år markeres at det er 200 år siden forfatteren, opplysningsmannen og skolemannen Ole Vig ble født i Stjørdal.

Det er ikke så mye omtalt, men det er et faktum, at hans første år som huslærer hos prost Magelsen i Åfjord, skulle legge grunnlaget for Oles sterke samfunnsengasjement i hans korte, men hektiske liv.

Ole var 5 år da han lærte å lese. Siden leste han det han kom over av bøker og aviser. Faren ville ha ham heime på husmannsplassen, men presten fikk formannskapet med på at Ole og en kamerat burde få utvikle evnene sine, og sørget for å finansiere læreutdanning på de to.

Som 17-åring begynte han på Klæbu Seminar. Før han var ferdig utdannet lærer med karakterene «Meget gode kunnskaper» og «Ualmindelige evner» ble han «headhundet» av sogneprest Hans G Magelsen som huslærer i Åfjord prestegården i 1843. Et av argumentene var hans oppførsel og hans snille dyne.

I Åfjord prestegård møtte han et helt annet miljø enn det pietistiske miljøet i Stjørdal. Prestegården var bygdas sentrum. Foruten de kirkelige handlinger var presten også poståpner og ikke minst gårdbruker. Til å drive gården var 4 karer, 5 piker samt 2 halvvoksne til å passe dyrene.

Magelsen var en aktiv mann og opptatt av utvikling. Han ble fort prost og ordfører i Åfjord/Jøssund. Dermed var han også medlem av amtstinget. Han tok initiativ til byggingen av den første kjerreveien i bygda, mellom Aa og Selnes, noe som forenklet prestens reise mellom Aa og kirka i annekset Jøssund på Fauskan. Grunnmur til nytt fjøs finansierte han med inntektene av laksefisket i Norddalselva og Stordalselva. Og i 1843 kom de første engelske sportsfiskerne til bygda.

Prestefrua Drue Chatarina er det fortalt mindre om. Hun var 22 år og tobarnsmor da hun kom til Åfjord, sterkt opptatt av de nasjonalromantiske strømningene som bredte seg over landet. Hun var opptatt av folkemusikk og litteratur. Hun og presten arrangerte kulturkvelder i prestegården der de leste dikt, sang og hun spilte fløyte. Presten spilte fiolin til pietistenes forargelse. Ikke nok med det. Presten Magelsen nektet å etterkomme pietistenes krav om å nekte ungdommene å danse.

I dette radikale miljøet fikk Ole Vig et annet syn på livet. De to årene i Åfjord beskrives som Ole Vigs åndelige oppvåkning.

I tillegg til det frie livet sammen med familien Magelsen, leste han det han kunne komme over av den danske teologen og skolemannen Nikolai Grundtvig, som ivret for en frisinnet kristendom og styrking av

nasjonalkjensle og identitet. Grundtvigs ideer slo rot også i Norge. Rik anledning til å dyrke sine litterære interesser. I prestens store bibliotek, som Magelsen i 1839 oppgraderte til almuebibliotek fant Ole Vig både historie og poesi foruten alle avisene som kom til gårds med lange referat fra Stortingsmøtene.

Ole trivdes godt i Åfjord, noe han skriver om i sitt brev til foreldrene i februar 1845: «*Saa ere de utvortes Fristelser til Synden mangfoldige omkring meg. De indvortes Tilskyndelsse ere dog de sværeste at overvinde, thi Kjødets og dets lyster er saa dypt nedsænket i Kjødets og dets lyster et saa dypt nedsænket i det.*»

Hva la Ole i dette? Var det fristelser i hverdagen som han syntes det var vanskelig å motstå? Var han forelsket? I så fall i hvem?

Sterkt inspirert av Grundtvigs idéer ivret Ole for folkehøgskoletanken. Han har fått æren for landets første folkehøgskole, Sagatun Folkehøgskole, grunnlagt 1864.

Ole Vig skrev flere bøker, men er mest kjent for sangen «Blant alle lande i øst og vest», som fikk navnet Nordmannsang. Da Ole Vig var i Danmark i 1851 og møtte Nikolai Grundtvig, traff han også den danske organisten i Roskildekatedralen, Hans Matthisson-Hansen. Hans tonesatte diktet, som består av 23 vers hvorav sju vers starter med «Jeg elsker».

Etter et opphold i Kristiansund flyttet Ole Vig til Kristiania. Her ble han redaktør av bladet «Folkevennen». Her kom han i kontakt med Bjørnstjerne Bjørnson og Henrik Ibsen. Ole må ha følt lærerjobben i Kristiansund som tvang. Han var opptatt av andre ting enn lite lærevillige unger.

Da Bjørnstjerne Bjørnson ble utfordret av søskenbarnet Richard Nordraak til å skrive en ny nasjonalsang, ansees det som sann-

synlig at Bjørnstjerne hadde de sju vers som starter med «jeg elsker» i i tankene da han skrev dagens nasjonalsang: ... jeg elsker, jeg elsker., - JA - VI ELSKER -

Ole døde alt for ung bare 33 år gammel av tuberkulose. Han bodde da i huset etter Henrik Wergeland, og ble gravlagt på Vår Frelsers Gravlund nær Henriks grav.

Ole Vig ble aldri gift. Var det ungdomskjærligheten i Åfjord eller avslaget på frieriet til Maria Wexelsen som gjorde at han valgte å leve alene? Han var nemlig veldig betatt av Maria, men da han fridde, svarte hun nei. Likevel ble Ole og Maria gode venner for resten av livet. Ved Ole Vigs død skal Marie ha sagt: «Jeg er i grunnen Ole Vigs enke». Marie døde ugift i 1911.

Maria var lærer og forfatter, Hun er mest kjent for «Jeg er så glad hver julekveld».

Helge Bueng

Etter kirke- og prestegårds-brannen i 1770 ble kirka til høyre bygd. Til venstre dagens kirke, bygd 1879. Fotograf ukjent.

Rivetindene

Slåttonn på Monstad i Åfjord 1911. Alle var med. Foto: Br 00 237©Brevoldsamlingen

Har du noen gang tenkt over det? Hvor viktig de små trebitene, tindene, i riva er? Og hvor fort riva blir ubrukbar hvis rivetindene er ødelagt?

Riva var tidligere et svært sentralt og helt nødvendig redskap på alle gårder. Riva vart brukt både til å rake saman graset før hesjing og til å berge de siste restane av tørrhøyet når det skulle i hus.

I en tid da alt fôret måtte berges, først med å samles sammen etter slåttakarene og «etter-raking» og ikke minst å få samlet sammen absolutt alt tørrhøyet som ble kjørt i hus, var disse små trestykkene meget viktige. Uten riva var det nesten umulig å få samla alt vinterfôret til husdyra. Intet måtte gå til spille. Fram til midten av 1900-tallet var rivene laget av tre. Etter at plastrivene kom på

markedet vart det etter kvart heilt slutt på å bruke treriver, som enten var laga heime på gården eller kjøpt på butikk.

Materialene i rivetindene måtte være av hard ved. Derfor ble bjørk og hegg mest brukt som materiale.

Ei trerive består av eit skaft på eit rivehovud med tindar i. Tindane var utsatt for stor slitasje og måtte skiftast ofte. Å spikke rivetindar var ein vanleg kveldssysel for både voksne karer og smågutter.

Det går en sann historie om gårdbrukeren i Sørtdalen i Åfjord som hadde rivetindemner liggende på utedoen, som han spikket på mens han satt der.

Å spikke rivetinder er et nøyaktighetsarbeid. Tindane blir først spikka omtrent jevntykke med den største diameteren

på holet i rivehovudet og spissa mot den eine enden. I andre enden skal det spik-kast ein fals som blir liggande utanpå rivehovudet etter at tindene er slått inn. Tindene må spissast mot denne falsen slik at den passar i holet.

Arbeidet må gjøres svært nøyaktig. Tindene kan ikk være for tykk, samtidig som den må være tykk nok til ikke å falle ut. Når alle tindene er på plass må de ha samme lengde og tuppen avrundes.

Jeg er vokst opp med treriver, og en bestefar som spikket rivetinder. Det lå alltid emner i snekkarstua, og så ble ledigstunder eller dager da det ikke var utevær brukt til å lage et reservelager.

Forleden var jeg hos frisøren. Da blir det snakka om både det ene og det andre, og jeg fortalte om rivetrindene. Den unge dama hadde aldri hørt om dette, langt mindre forståelsen for hvor viktige disse små trebitene var.

Slik er det med mange andre ting også, ting som tidligere hadde en viktig funksjon i hverdagen, men som i dag er ukjent historie for det fleste.

Helge Bueng

Det var også egne trerivefabrikker. En av dem var Spilling Rivefabrikk ved Lindesnes som lagde treriver fra 1904 til 1982. Fabrikken er intakt. I 2017 viste NRK et program om rivefabrikken. Du du kan se programmet hvis du søker på

<https://tv.nrk.no/serie/glimt-av-norge/> og så søker du på Spilling Rivefabrik. Et fornøyleg program.

Fra Roan

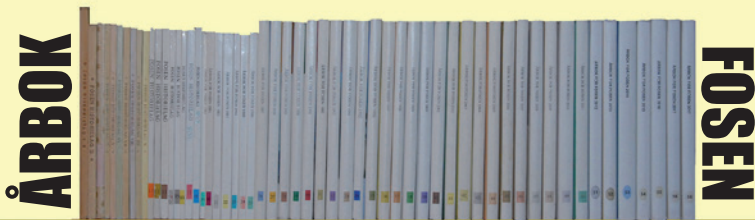
Norge

Roan kirke, i dag også kalt Fosenkatedralen, ble tatt i bruk i 1702. Den ligger åpent til ut mot havet, ganske midt i Bjørnør prestegjeld. Den ble påbygd i 1884, fordi folketallet i Bjørnør økte. Postkort med kirka og prestegården fra tidlig 1900-tall. Utlånt av Einar Lian.

JULEQUIZZEN 2023

FASIT

1. Sletringen fyr på Frøya er
C. 46 meter høyt
2. Hitratunellen ble åpnet
B. 1994
3. Snillfjord kommune ble eget herred i
B. 1924
4. Holla Smelteverk startet opp i
C. 1962
5. Fergesambandet Valset - Brekstad ble åpnet
C. 1977
6. Vedtaket om Ørland Hovedflystasjon som F-35-base ble gjort i Stortinget i
B. 2012
7. Fosen Gymnas´ internat hadde
C. 100 sengeplasser
8. Hysnes Fort i Hasselvik ble anlagt
A. 1897
9. Åfjordsbåtmodellen fembøring (lofof båtmodellen) er
C. 17 meter lang
10. Fosenkatedralen i Roan ble tatt i bruk i
A. 1702
11. Straumholbrua på Fv 715 ble åpnet
C. 1979

5 kilo historie for 200 kroner^{*)}

Bøker full av lokal historie har mye bedre av å bli lest enn å ligge på lager. Nye gunstige porto-takster fra Posten gjør at vi kan sende deg 5 kilo lokal-historie for kr 200,-. Du får omlag 7 bøker med i denne pakken.

Du kan også komplettere samlingen din med «Nytt om Gammelt».

Gå inn på www.fosen-historielag.no. Der finner du over 8000 artikler med lokal historie. Velg de årgangene med de artiklene du ønsker.

Send e-brev direkte til kassereren eilerbj@online.no. Det går også an å sende sms til 948 71 232.

*) = forbehold om endring i portotakster fra 2023.

Kan vi få telefonnummeret ditt?

Selv Posten spør etter telefonnummer nå når vi skal sende et brev. Vårt nye regnskaps- og medlemsregister kan brukes til å kontakte dere via SMS. Per idag er det 46 medlemmer vi ikke har telefonnummer til.

Glemt kontingenten?

Ved overgangen til nytt regnskapssystem registrerer vi at en del medlemmer fortsatt står i restanse med medlemskontingenten.

Styret vedtok på siste styremøte på sende purring på all utestående kontingent. Håper alle vil være med videre. vi har mye spennende på gang.

Bruk VIPPS 120509 eller giro 4290.05.02758.

Grasrotandelen er en tilskuddsordning til lag og foreninger i regi av Norsk Tipping, som gir 5 % av stilleinnsatsen din i fotballtipping, Lotto eller Extra, til det laget du selv velger.

De siste årene våre medlemmer tilført oss omlag kr 12000 i året uten at det koster noe ekstra. Vi håper flere vil støtte oss. Du oppgir bare organisasjonsnummeret vårt.

Fosen historielags orgnr 980 104 206

Fosen historielag

Fosen historielags styre

Helge Bueng, leder
Skråfjordveien 53A,
7170 Åfjord. Tlf 94 12 12 02
E-post: helge@bueng.no

John Ola Selbekk, nestleder
Hamnavegen 2, 7316 Lensvik
Tlf: 99 01 49 17
E-post: johnola55@outlook.com

Bente Heggvik, sekretær
Bjarne Ness vei 2
7033 Trondheim
Tlf: 93 80 14 87
E-post: Bente.Heggvik@kystmuseet.no

Bernt Jørgen Stranden, korrektør
Sjøveien 9, 7130 Brekstad
Tlf 41 60 98 01
E-post: berntjorgenstranden@gmail.com

Johan G Foss, leder
7270 Dyrvik,
Tlf 72 44 81 11 • 95 40 29 21
j-g-foss@online.no

Varamedlemmer til styret:

Eilert Bjørkvik, også kasserer
Naustveien 179, 7100 Rissa.
Tlf 94 87 12 32
E-post: eilerbj@online.no

Ernst Robert Øyangen,
Øvre Stavsetveien 27, 7026 Trondheim
Tlf 99 49 39 73
E-post: ernstro@online.no

Maria Stølsmo
Likrokveien 193, Kyrksæterøra
Tlf 979 53 237
E-post: maristol@online.no

Redaktører for årboka

Hege Aannø Kraft
Mårveien 11, 7160 Bjugn
Tlf 92 83 93 39
E-post: hegeaannokraft@gmail.com

Årboka har egen e-postadresse:
arbok@fosen-historielag.no

Redaktør Nytt om gammelt

Helge Bueng
7170 Åfjord • Tlf 94 12 12 02
E-post: helge@bueng.no

Nytt om Gammelt 104

Redigert av Helge Bueng, Åfjord.
Redaksjonen avsluttet 03.05.2024
Grafisk form: Helge Bueng Reklame
Trykk: Orkla Grafiske AS
Opplag: 1200 eks.

Fosen historielag på nett:

www.fosen-historielag.no

E-post: post@fosen-historielag.no

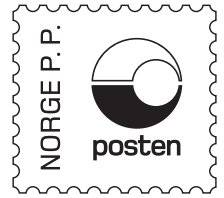
www.facebook.com/fosenhistorielag

Bøker kan bestilles hos

Eilert Bjørkvik, tlf 948 71 232
e-post: eilerbj@online.no

Fosen historielags bank-konto:
4290.05.02758

VIPPS 120509

Retur: Eilert Bjørkvik,
Naustveien 179, 7100 Rissa

Osen kirke. Foto: Helge Bueng

Velkommen til Osen lørdag 8. juni 2024

Årsmøtet i Fosen historielag holder i år i Osen i Haugen forsamlingshus like ved Osen kirke.

Osen kirke ligger åpent og fritt til på høyden over Osen sentrum, godt synlig også fra skipsleia. En er usikker på hvor mange kirker som har stått på stedet, og når det er snakk om nybygging kontra større reparasjoner. Gerhard Schønning omtalte imidlertid i 1774 den daværende kirken som oppført i 1655.

I 1834 var det klager over kirkens tilstand, og i 1837 stod et nybygg nesten klart da det ble tatt av en orkan. Ny kirke ble oppført med noe bruk av gjenværende brukbare materialer og vigslet i 1840. Den nye kirken var imidlertid for liten og dårlig fundamentert, og i 1877-78 ble dagens kirke oppført

Kirka er en laftet langkirke med 306 sitteplasser. Den har vesttårn, og koret er rett avsluttet og flankert av sakristier.

FOSEN HISTORIELAG

www.fosen-historielag • facebook.com/FosenHistorielag